Gweithdrefn Moeseg Ymchwil ar gyfer gwaith a wneir gyda Gweddillion Dynol.

Cyflwyniad

Wrth astudio a dadansoddi gweddillion dynol, bydd angen ystyriaethau moesegol a gweithdrefnau gweithio penodol. Mae ymrwymiad y Brifysgol i gynnal y safonau gorau o ran moeseg, manwl gywirdeb a gonestrwydd yn ei holl ymchwil wedi'i nodi ym Mholisi Moeseg Ymchwil y Brifysgol. Mae'r weithdrefn hon yn berthnasol i ymchwil a wneir dan nawdd Prifysgol Wrecsam, sy'n cynnwys ymdrin â gweddillion dynol, dadansoddiadau dinistriol neu ddelweddu digidol. Dan Bolisi Moeseg y Brifysgol, mae'n rhaid i unrhyw ymchwil a wneir gan staff a myfyrwyr ym Mhrifysgol Wrecsam, sy'n cynnwys gweddillion dynol, gael cymeradwyaeth foesegol cyn dechrau arni. Mae'n rhaid cyflwyno'r holl geisiadau ar gyfer cymeradwyo moeseg ymchwil drwy System Moeseg Ymchwil Wrecsam.

Diffiniad

At ddibenion y weithdrefn hon, diffinnir 'gweddillion dynol' fel unrhyw ysgerbydau dynol cyflawn neu anghyflawn, neu samplau o ddeunyddiau biolegol sydd dros 100 oed a gedwir mewn amgueddfeydd a chasgliadau, neu'r rheiny sy'n ymddangos o ganlyniad i archwiliadau archaeolegol ac archwiliadau eraill. Yn unol â Deddf Meinweoedd Dynol (2004), nid yw ewinedd na gwallt wedi'u cynnwys yn niffiniad y Brifysgol o weddillion dynol.

Dylid dehongli ymchwil yn eang i gynnwys yr holl archwiliadau sy'n cael eu gwneud dan nawdd y Brifysgol, sy'n cynnig gwybodaeth, dealltwriaeth neu asesiad, boed wedi'i ariannu neu ddim.

Cwmpas

Mae Polisi'r Brifysgol a'r weithdrefn hon yr un mor berthnasol i brosiectau a wneir gan staff neu fyfyrwyr y Brifysgol, mewn unrhyw leoliad, gan gynnwys gwaith ar y cyd â sefydliadau trydydd parti.

Egwyddorion Moesegol yn ymwneud â gweddillion dynol

Mae Prifysgol Wrecsam wedi mabwysiadu'r egwyddorion perthnasol isod yn unol â'r argymhellion a gyhoeddwyd gan Gymdeithas Anthropoleg Fiolegol ac Osteoarchaeoleg Prydain (Cod Moeseg BABAO 2019); yr Adran dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon (DCMS) (Canllaw ar gyfer Gofalu am Weddillion Dynol mewn amgueddfeydd, DCMS, 2005); a'r Canllawiau ar gyfer Arfer Gorau wrth drin Gweddillion Dynol sydd wedi'u datgladdu o fynwentydd Cristnogol yn Lloegr, 2017.

Wrth weithio ac ymdrin â gweddillion dynol, ac wrth ddatblygu eu hymchwil, dylai ymchwilwyr gydymffurfio â'r egwyddorion sylfaenol isod, a dangos tryloywder, gonestrwydd, uniondeb, sensitifrwydd a dealltwriaeth ddiwylliannol.

Parch

Waeth beth yw oed y gweddillion sy'n cael eu harchwilio, mae'n rhaid i ymchwilwyr ddangos parch at yr unigolyn y mae’r gweddillion yn perthyn iddo, a thrin y deunydd gyda phwyll ac urddas. Yn ychwanegol at hyn, mae'n rhaid i ymchwilwyr barchu credoau ac ymddygiadau crefyddol, ysbrydol a diwylliannol, gan roi ystyriaeth i gefndir diwylliannol a hanesyddol yr unigolion, y grwpiau a'r cymunedau.

Gwerth

Mae'n rhaid i ymchwilwyr barchu gwerth a phrinder posibl y gweddillion dynol sy'n cael eu harchwilio, a chydnabod gwerth gwyddonol eu hymholiad. Dylai ymchwil, a all gynnwys dinistrio deunydd, werthuso a rhesymu'r gwerth a bydd hyn yn ei ychwanegu i archwiliad gwyddonol yr astudiaeth.

Didwylledd

Wrth gynnig unrhyw weithgareddau ymchwil gyda gweddillion dynol, a'u rhoi ar waith, dylai ymchwilwyr fod yn agored ynghylch diben ac effaith eu prosiect ymchwil gyda chydweithwyr, y cyhoedd ac unrhyw drydydd parti. Os gwyddys hunaniaeth y sawl sydd wedi marw, mae'n bwysig bod yn agored am hyn, a chysylltu ag unrhyw ddisgynnydd y gwyddys amdano. Er y gallai hyn leihau gydag oedran y gweddillion, ni ddylid diystyru'r egwyddor hon a dylid ystyried disgynyddion achyddol neu gymunedau diwylliannol cysylltiedig cyn a thrwy gydol y gwaith.

Diogelu a Chadwraeth

Dylai ymchwilwyr ystyried y gwaith o ddiogelu a chadw'r deunyddiau sy'n cael eu harchwilio. Lle bo'n bosibl, ni ddylid dinistrio gweddillion yn eu cyfanrwydd, gan y byddai hyn yn atal astudiaethau dilysu ac astudiaethau dyblyg yn y dyfodol. Dylai'r dadansoddiadau, canfyddiadau ymchwil posibl a'r safle darganfod fod yn agored ac ar gael i'r cyhoedd ac ymchwilwyr eraill lle bo'n bosibl.

Manylion Cyswllt

Dylid cyfeirio'r holl ymholiadau sy'n ymwneud â'r weithdrefn hon at y Swyddfa Ymchwil - rescadmin@glyndwr.ac.uk